

Tisková zpráva

Občané o obchodní smlouvě TTIP a dohodě CETA - říjen 2016

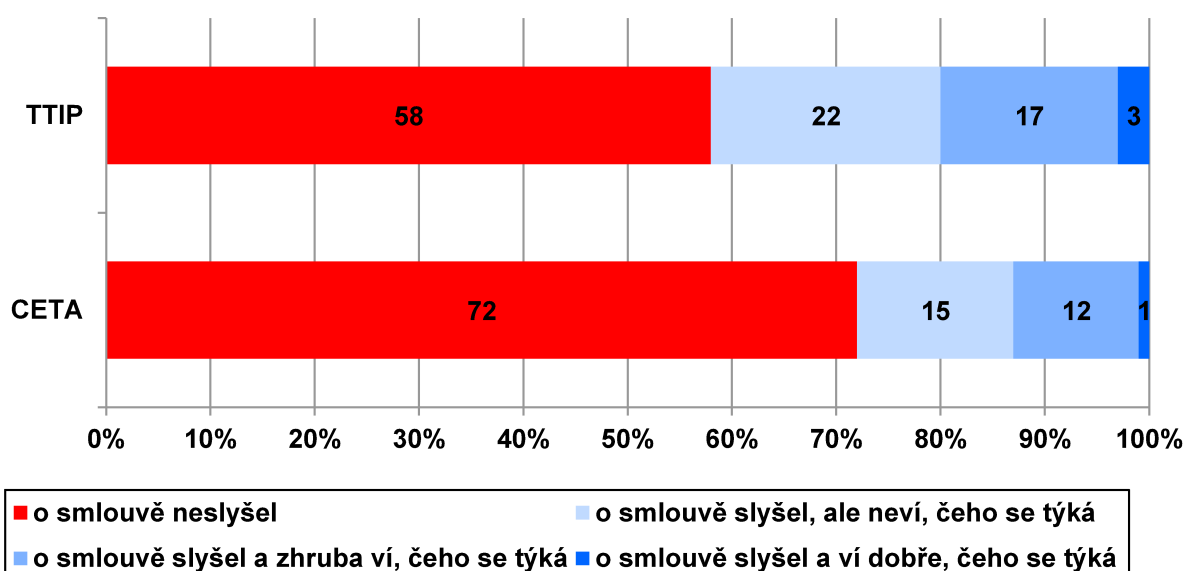
- ⊙ Více než polovina (58 %) české veřejnosti tvrdí, že o smlouvě TTIP doposud neslyšela. Naopak 42 % dotázaných udává, že o smlouvě slyšelo.
- ⊙ Většina (72 %) české veřejnosti o dohodě CETA neslyšela. Naopak o její existenci ví 28 % dotázaných.
- ⊙ Srovnáme-li povědomí o smlouvě TTIP s dohodou CETA, vidíme, že česká veřejnost tuto dohodu zná méně než Transatlantické obchodní a investiční partnerství.
- ⊙ V případě obou mezinárodních smluv panuje výrazná převaha lidí, kteří se o tyto smlouvy nezajímají, přičemž podíl lidí, kteří se dle svého vyjádření o TTIP a CETA nezajímají vůči lidem, které smlouvy zajímají, jsou v obou případech přibližně stejné.

Zpracovala:
Jarmila Pílecká
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 593

V rámci říjnového šetření dotazovalo CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., sadu otázek týkajících se smlouvy o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství (TTIP) mezi Spojenými státy a Evropskou Unií. Další mezinárodní smlouvou, ke které se česká veřejnost vyjadřovala, je Komplexní hospodářské a obchodní dohoda (CETA) mezi Kanadou a Evropskou Unií. Konkrétně se dotázaní vyjadřovali k tomu, zda o této smlouvě vůbec slyšeli a vědí, čeho se týká. Dále potom hodnotili do jaké míry se o informace týkající se TTIP a CETA zajímají. Výzkum probíhal od 10. - 17. 10. 2016.

Graf 1: Úroveň povědomí o smlouvě TTIP a CETA (%)

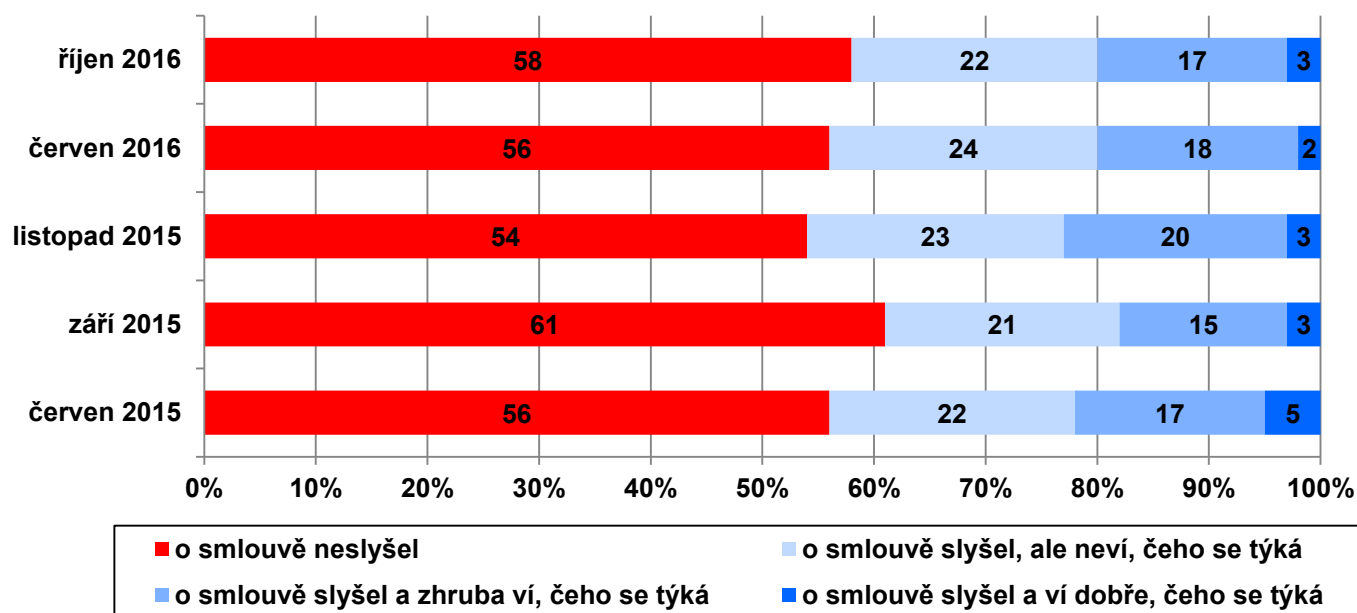

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 10. - 17. 10. 2016, 982 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Nejprve se respondenti vyjadřovali k tomu, do jaké míry jsou seznámeni s existencí smlouvy TTIP¹ a CETA². Zároveň u těch, kteří potvrdili, že o smlouvách již slyšeli, zjišťovala, do jaké míry znají jejich obsah.

Více než polovina (58 %) české veřejnosti tvrdí, že o smlouvě TTIP doposud neslyšely. Naopak 42 % dotázaných udává, že o smlouvě slyšelo, přičemž více než pětina (22 %) dotázaných o smlouvě slyšela, nicméně neví, čeho se týká. Méně než pětina (17 %) pak o existenci smlouvy TTIP slyšela a zároveň i zhruba ví, čeho se týká. Minimum české veřejnosti (3 %) pak o smlouvě slyšelo a zároveň ví dobře, čeho se týká. Srovnáme-li povědomí o smlouvě TTIP s dohodou CETA, vidíme, že česká veřejnost tuto dohodu zná méně než Transatlantické obchodní a investiční partnerství. Většina (72 %) české veřejnosti o dohodě CETA neslyšela. Naopak o její existenci ví 28 % dotázaných, z toho přibližně sedmina (15 %) o této dohodě slyšela, ale neví, čeho se týká. 13 % respondentů má pak alespoň hrubou představu o tom, čeho se CETA týká. Srovnatelné množství dotázaných je pak schopno říci, čeho se jak smlouva TTIP tak CETA konkrétně týkají.

Graf 2: Úroveň povědomí o smlouvě TTIP – časové srovnání (%)

Zdroj: CVMM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 10. - 17. 10. 2016, 982 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Porovnání s výsledky z minulých šetření o smlouvě TTIP ukazuje, že současné rozložení povědomí o této smlouvě je srovnatelné s výsledky z předešlých výzkumů. V grafu 2 vidíme, že stabilně více jak polovina lidí o této smlouvě neslyšela. Významněji se současné výsledky neliší od června předešlého roku, kdy byla tato otázka v rámci výzkumů CVMM pokládána poprvé. Lze tedy shrnout, že celkové povědomí o smlouvě TTIP se za poslední rok významněji nezměnilo (více viz graf 2).

Pokud se podíváme na další charakteristiky respondentů, zjistíme, že informovanost o TTIP a CETA stoupá se stoupajícím vzděláním a se vzestupnou deklarovanou životní úrovní. Respondenti se dále odlišují i na základě věku, když nejméně informovanou skupinou jsou lidé ve věku 15 až 19 let. Obecně mají o těchto smlouvách vyšší povědomí muži než ženy, což silně koreluje i s obecným zájmem o politiku. Z hlediska ekonomické aktivity mají významněji méně povědomí o této smlouvě ekonomicky neaktivní občané jako nezaměstnaní, studenti či nepracující důchodci.

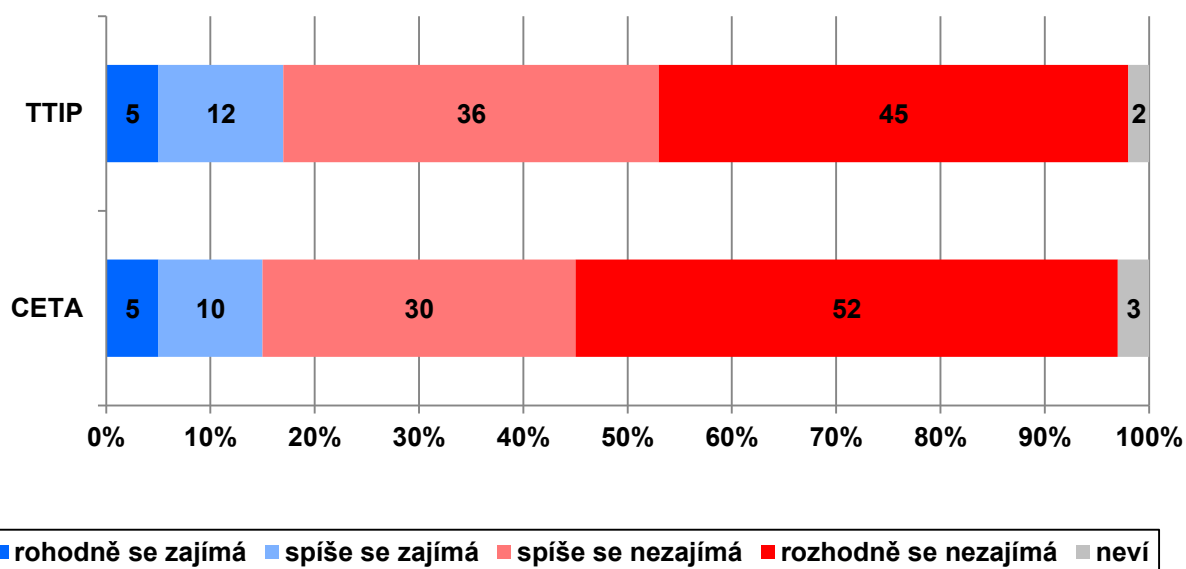
¹ Znění otázky: „V poslední době lze v diskusi o mezinárodních záležitostech zaznamenat pojem „Transatlantické obchodní a investiční partnerství (TTIP)“, což je smlouva o volném obchodu mezi Evropskou unií a Spojenými státy. Slyšel jste o této smlouvě? Ne, o této smlouvě jste neslyšel, o této smlouvě jste slyšel, ale nevíte, čeho se týká, o této smlouvě jste slyšel a zhruba víte, čeho se týká, o této smlouvě jste slyšel a víte dobře, čeho se týká.“

² Znění otázky: „V poslední době lze v diskusi o mezinárodních záležitostech zaznamenat pojem „Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (CETA)“, což je smlouva o volném obchodu mezi Evropskou unií a Kanadou. Slyšel jste o této smlouvě?“

Vyšší informovanost o smlouvě TTIP deklarují častěji podnikatelé, vyšší odborní zaměstnanci, vysoce kvalifikovaní odborní nebo vedoucí pracovníci s nižšími odbornými pracovníky. Zároveň z dat vyplývá, že ti, kteří se o tuto smlouvu zajímají, logicky vědí, o její existenci, a mají dobrou představu o tom, čeho se týká.

Respondenti se dále vyjadřovali k tomu, do jaké míry se zajímají o informace týkající se smlouvy o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství³ a o informace spojené s Komplexní hospodářskou a obchodní dohodou.⁴

Graf 3: Zájem o informace týkající se smlouvy TTIP a CETA (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 10. - 17. 10. 2016, 982 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

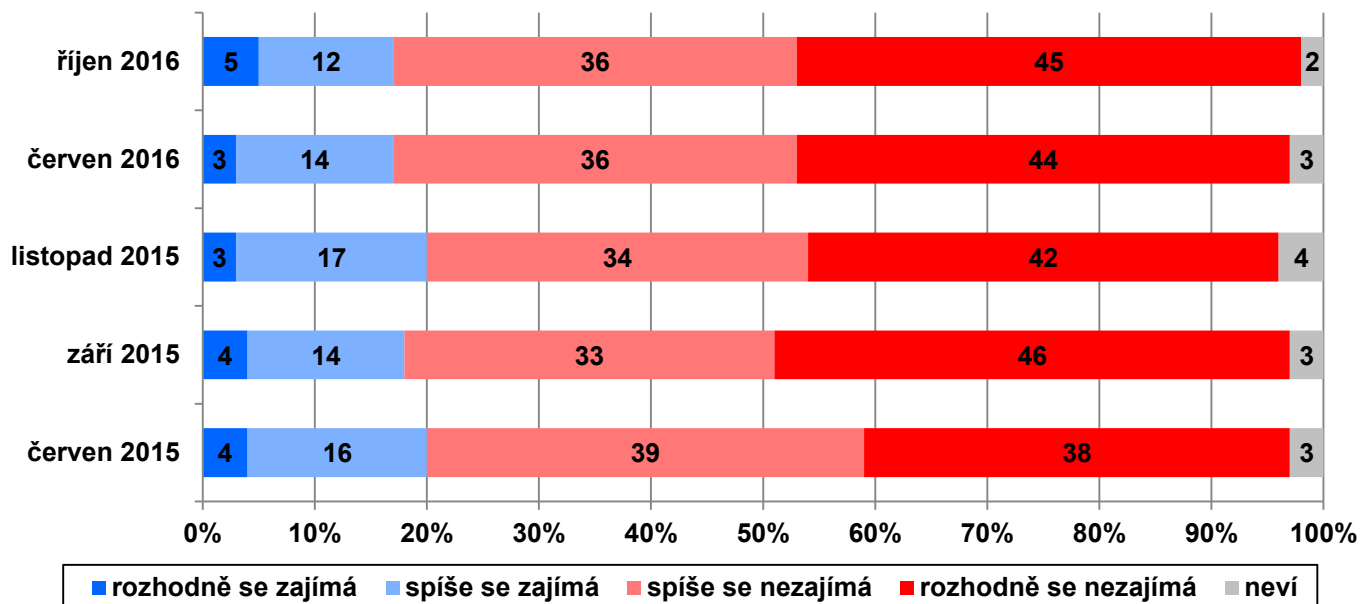
V případě obou mezinárodních smluv panuje výrazná převaha lidí, kteří se o tyto smlouvy nezajímají. přitom poměr lidí, kteří se dle svého vyjádření o TTIP a CETA nezajímají vůči lidem, které smlouvy zajímají, jsou v obou případech přibližně stejný. Z grafu 3 vidíme, že o informace související se smlouvou TTIP se v současnosti zajímá necelá pětina (17 %) české veřejnosti, z toho 5 % dotázaných se o TTIP „rozhodně zajímá“ a 12 % tato smlouva „spíše zajímá“. Naopak 81 % občanů se, dle svého vyjádření, o informace týkající se volného obchodu mezi Evropskou unií a Spojenými státy nezajímá. Konkrétně více než třetina (36 %) respondentů se „spíše nezajímá“ a 45 % se „rozhodně nezajímá“. Situace je v případě dohody CETA dosti podobná a o informace s ní spojené se zajímá 15 % české veřejnosti, konkrétně desetina z těchto lidí se o dohodu „spíše zajímá“ a 5 % se „rozhodně zajímá“. Oproti tomu 82 % uznává, že se o dohodu o podmínkách volného obchodu a autorských práv mezi Evropskou Unií a Kanadou nezajímá (30 % se „spíše nezajímá“ a 52 % se „rozhodně nezajímá“). Vysoké zastoupení těch, kteří se o situaci nezajímají, lze částečně vysvětlit i tím, že v české veřejnosti je velký počet lidí, kteří o těchto smlouvách doposud neslyšeli.

Při porovnání s předchozími šetřeními o smlouvě TTIP, vidíme, že současné rozložení zájmu o informace spojené s touto smlouvou je velmi podobné jako v průběhu roku 2015. V porovnání s přechozím šetřením z června 2016 jsou současné výsledky prakticky totožné.

³ Znění otázky: „Zajímáte se o informace týkající se smlouvy o volném obchodu mezi Evropskou unií a Spojenými státy? Rozhodně se zajímáte, spíše se zajímáte, spíše se nezajímáte, rozhodně se nezajímáte?“

⁴ Znění otázky: „Zajímáte se o informace týkající se smlouvy o volném obchodu mezi Evropskou unií a Kanadou?“

Graf 4: Zájem o informace týkající se smlouvy TTIP – časové srovnání (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 10. - 17. 10. 2016, 982 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Další sociodemografické charakteristiky respondentů ukazují, že zájem o smlouvy TTIP a CETA stoupá se stoupající životní úrovní a se stoupajícím dosaženým vzděláním dotázaného. Z hlediska věku se o zmíněné smlouvy nejméně zajímají mladí lidé ve věkové kategorii 15 až 19 let. Větší zájem o informace spojené se smlouvou TTIP a dohodou CETA vyjadřují muži než ženy.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost, v16-10</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>10. 10. - 17. 10. 2016</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>982</i>
Počet tazatelů:	<i>273</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.201, PM.202, PM.211, PM.212</i>
Kód zprávy:	<i>PM161115</i>
Zveřejněno dne:	<i>15. listopad 2016</i>
Zpracoval:	<i>Jarmila Pilecká</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velikých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíří námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

1